

Mnenje Odbora regij pravice potrošnikov

(2009/C 200/14)

ODBOR REGIJ

- podpira politični cilj še bolj poenotiti notranji trg in izboljšati njegovo delovanje za poslovanje med potrošniki in podjetji, zlasti malimi in srednje velikimi (MSP);
- hkrati se zavzema za cilj okrepiti in razviti varstvo potrošnikov v EU; to je tudi nujen pogoj za delovanje enotnega trga;
- meni, da ta predlog direktive zaenkrat še ni primeren za povečanje zaupanja potrošnikov v čezmejno trgovino;
- zavrača načelo obsežne popolne uskladitve, saj lahko to pomeni, da se morajo države članice zaradi poenotenja odreči posebnim ureditvam na področju varstva potrošnikov;
- pričakuje, da bodo države članice lahko tudi v prihodnje nadgrajevale enotne standarde na ravni EU;
- zato podpira razlikovalni pristop, ki dopušča popolno uskladitev za bolj tehnične določbe, sicer pa državam članicam daje določen manevrski prostor za urejanje tega področja;
- poudarja, da bi bilo treba natančneje opredeliti glavne informacije, ki veljajo za vse vrste pogodb;
- meni, da so za pogodbe na daljavo potrebne dodatne pojasnitve in prilagoditve.

Poročevalec: Wolfgang G. GIBOWSKI (DE/EPP), državni sekretar, predstavnik dežele Spodnje Saške v zvezni vladi

Referenčni dokument

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o pravicah potrošnikov

COM(2008) 614 konč. – 2008/0196 (COD)

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

Splošne ugotovitve

1. podpira politični cilj še bolj poenotiti notranji trg in izboljšati njegovo delovanje za poslovanje med potrošniki in podjetji, zlasti malimi in srednje velikimi (MSP);
2. hkrati se zavzema za cilj okrepanje in razviti varstvo potrošnikov v EU; to je tudi nujen pogoj za delovanje enotnega trga;
3. zato podpira predlog za združitev obstoječih direktiv o varstvu potrošnikov v eno samo zakonodajno besedilo, ki se uporablja za vse pogodbe med potrošniki in trgovci, določene v predlogu direktive;
4. hkrati obžaluje, da predlog Komisije ne zajema vseh direktiv o potrošnikih, temveč da se omejuje na spremembo samo štirih direktiv. S tem je Komisija zamudila priložnost, da bi določila celovit sklop pravil za vse pravice potrošnikov na notranjem trgu;
5. obžaluje tudi, da je Komisiji le deloma uspelo odpraviti protislovja in nejasnosti v obstoječih pravnih aktih ter na splošno izboljšati preglednost določb v potrošniškem pravnem redu;
6. izraža zaskrbljenost zaradi (čedalje večjih) razlik med predpisi, ki urejajo varstvo potrošnikov v EU, in predpisi, ki urejajo varstvo potrošnikov v državah, ki niso članice EU, zato priporoča, da Evropska komisija temu vprašanju nameni več pozornosti.

Pristojnost, subsidiarnost in sorazmernost

7. poudarja, da so direktive doslej določale minimalne evropske standarde, zato so države članice lahko nadgrajevale raven varstva potrošnikov, ki jo predvideva EU. Več držav je to možnost izdatno izkoristilo; izraža upanje, da bo uvedba te možnosti omogočila splošno okrepanje varstva potrošnikov v vseh državah članicah;
8. zavrača načelo obsežne popolne uskladitve, saj lahko to pomeni, da se morajo države članice zaradi poenotenja odreči posebnim ureditvam na področju varstva potrošnikov, čeprav so se taki predpisi izkazali za koristne;

9. meni, da je treba v glavnem ohraniti načelo minimalne uskladitve, ki se je izkazalo za koristno in ga določa glavni člen v zvezi z varstvom potrošnikov (člen 153(5) Pogodbe ES). Države članice morajo načeloma imeti možnost, da potrošniško pravo po potrebi prilagajajo nacionalnemu pravnemu redu z uvedbo strožjih zaščitnih ukrepov;

10. opozarja, da je obsežna popolna uskladitev na področju evropskega varstva potrošnikov novost, vendar se ta ne zdi nujno potrebna. O popolni uskladitvi se lahko razmišlja samo v posebnih tehničnih primerih, ko je mogoče dokazati, da so dosedanje različne nacionalne ureditve resnično breme za čezmejna podjetja ali da bistveno ovirajo uresničevanje štirih svoboščin Evropske unije;

11. izraža dvom, da je obsežna popolna uskladitev v skladu z načelom subsidiarnosti. Komisija doslej še ni podala tehničnih razlogov, ki bi upravičevali popoln prevzem pristojnosti za urejanje tega področja. Zato je popolna uskladitev primerna samo za manjše število temeljnih področij notranjega trga;

12. izraža tudi dvom, da bo popolna uskladitev prispevala k večjemu zaupanju potrošnikov in spodbudila konkurenco. Doslej so se potrošniki srečevali s težavami zlasti zaradi negotovosti in zapletenosti uporabe zakonodaje pri čezmejnem trgovanju (jezikovne ovire, odvetniški in sodni stroški itd.). Direktiva glede tega ne prinaša nikakršnih izboljšav;

13. poudarja, da je treba natančno proučiti cilj Komisije, namreč s predlogom direktive uredi tako čezmejno trgovino kot tudi notranjo trgovino v državah članicah. Ni nikakršnih dokazov, da različni notranji predpisi ovirajo čezmejno trgovino;

14. poleg tega opozarja, da sta za usklajene predpise potrebni razumljiva empirična utemeljitev in realistična ocena učinka;

15. je prepričan, da raziskava Evrobarometra, na katero se predlog sklicuje, ne utemeljuje dovolj sprejetja tega predloga direktive. Komisija mora v vsakem primeru empirično in jasno utemeljiti, zakaj so potrebni posamezni predpisi. Ocena učinka sedaj vsebuje samo abstraktno presojo učinkov različnih možnosti ukrepanja.

Posebne ugotovitve

Opredelitev pojmov

16. meni, da predlog direktive ne odpravlja vseh pojmovnih nejasnosti dosedanjih potrošniških direktiv, ki so privedle do velike nepreglednosti. Opredelitve je treba še dodatno pojasniti, kar velja na primer celo za pojme, kot sta „potrošnik“ ali „trgovec“.

Informacije za potrošnike

17. meni, da določbe o zahtevah po splošnih informacijah ostajajo dvoumne, zaradi česar lahko privedejo do precejšnje pravne negotovosti; opredelitev omejitve zahteve po informacijah („če te niso že jasne iz okoliščin“) ostaja v vsakem primeru premalo natančna in ni primerno merilo razlikovanja;

18. poudarja, da bi bilo treba natančneje opredeliti glavne informacije, ki veljajo za vse vrste pogodb.

Informacije za potrošnike in pravica do odstopa za pogodbe na daljavo ter pogodbe, sklenjene zunaj poslovnih prostorov

19. opozarja, da se zlasti mala podjetja pritožujejo, da že sedaj ne morejo več izpolnjevati zahtev po informacijah brez pravne pomoči. Standardni obrazec bi bil koristen tako za podjetja kot za potrošnike. Uporaba obrazca, ki ga predpisuje direktiva, bi podjetjem zagotavljala, da so njihove informacije v skladu z zahtevami direktive. Pri tem bi vsi evropski potrošniki imeli na voljo informacije v isti obliki. Obrazec, predlagan v prilogi, le deloma služi temu namenu;

20. meni, da so za pogodbe na daljavo potrebne dodatne pojasnitve in prilagoditve. Po eni strani predlog v zvezi s pogodbami na daljavo presega veljavne nacionalne predpise, po drugi pa ne ohranja izjeme iz prejšnje direktive o pogodbah pri prodaji na daljavo, da za blago, „ki ga zaradi njegove narave ni moč vrniti“, ni mogoče uveljavljati pravice do odstopa od pogodbe;

21. kritično ocenjuje dejstvo, da naj bi popolna uskladitev zajemala tudi prodajo od vrat do vrat. Daleč največji delež prodaj na domu ali sklenitev pogodb zunaj poslovnih prostorov se izvede na nacionalni ravni;

22. se sprašuje, zakaj pri naročilih na časopise in nagradnih igrah naj ne bi bilo mogoče uveljavljati pravice do odstopa od pogodbe. Podobno velja za zasebne spletne dražbe, ki v nekaterih državah članicah (vsaj v Nemčiji) veljajo za običajne prodajne pogodbe. Tudi v tem primeru je potrebna določba o nacionalnih odstopanjih.

Druge pravice potrošnikov, značilne za prodajne pogodbe

23. pozdravlja „prodajalcu prijazne“ predloge o prodaji potrošniškega blaga (pravica do naknadne izpolnitve, rok za izpolnitev pogodbe);

24. po drugi strani pa kritično ocenjuje predloge v zvezi s stvarnimi napakami, zlasti rok za uveljavljanje stvarnih napak.

Pravice potrošnikov v zvezi s pogodbenimi pogoji

25. kritično ocenjuje predloge v zvezi s splošnimi pogodbenimi pogoji, saj bi deli predlaganih določb okrnili pravice potrošnikov. Veljavne zakonske pravice potrošnikov, določene v pravnih redih držav članic, nikakor ne smejo biti dodatno omejene.

Sklepi

26. meni, da ta predlog direktive zaenkrat še ni primeren za povečanje zaupanja potrošnikov v čezmejno trgovino. Nasprotno: če predlagana zakonodaja pomeni potrebno prilagoditev nacionalnega prava določbam EU na nižjo raven, ni izključeno nadaljnje zmanjšanje povpraševanja potrošnikov, saj bi nižji standardi varstva potrošnikov lahko celo privedli do zadržanosti in negotovosti potrošnikov;

27. je izrecno proti obsežni popolni uskladitvi in pričakuje, da bodo države člane lahko tudi v prihodnje nadgrajevale enotne standarde na ravni EU;

28. zato podpira razlikovalni pristop, ki dopušča popolno uskladitev za bolj tehnične določbe, sicer pa državam članicam daje določen manevrski prostor za urejanje tega področja. To bi jim tudi omogočilo, da se na pomanjkljivosti odzivajo hitreje, kot bi se lahko evropski zakonodajalec;

29. se zavzema za celostni pristop, ki bi privedel do opredelitev in predpisov, primernih ne le za posamezna področja, ki jih zajema predlog direktive, temveč tudi za izboljšanje ostalega pravnega reda v zvezi s potrošniki;

30. glede na trenutno stanje pogajanj meni, da so potrebne dodatne pojasnitve in posvetovanja. Pri nadaljnjih pogajanjih je treba pozornost nameniti vzpostavljanju ravnovesja med visoko ravno varstva potrošnikov in konkurenčnostjo podjetij. Treba je preprečiti nesorazmerne obremenitve zlasti srednje velikih podjetij, pa tudi znižanje ravni varstva potrošnikov, ki je v nekaterih državah članicah že zelo visoka. V okviru pogajanj si je treba prizadevati tudi za enotno oblikovanje preprostejših in razumljivejših informacij za potrošnike;

31. z velikim zanimanjem pričakuje nadaljnje razprave, ki jih bo aktivno spremljal.

V Bruslju, 22. aprila 2009

Predsednik
Odbora regij
Luc VAN DEN BRANDE